

Ангел Каралийчев

Вършитба

Месечината грее тихо. Лятна нощ е навела златното си око над нашия харман. Харманът е чисто преметен и хладен. Вишат се нагоре високи и тъмни купни. Сред класовете на снопите свирят щурци, докарани от нивята по возитба. Колко е рано! Още не бяхме изкарали първия си сън и ни събудиха да насаждаме. Потърках с длан сънените си очи и по една дълга стълба възлязох на най-високия купен. Купенът се люлее и аз се боя да не рухне. Стигнах върха, измъкнах шиша с изсъхналата китка латинки от най-горния сноп. Този шиш с цветето го е побила дядовата ръка – да крепи снопа и да краси храната.

– Къде да хвърля латинката? – попитах аз.

– Пусни я, баби, в полата ми, че тя става за цял.

Спуснах цветето към бабината пола, хванах снопа и го хвърлих наред хармана. Преди да падне тежкия сноп, зърното рукна като едър летен дъжд. Полетя втори сноп, съборих трети. Харманджиите повлякоха нападалите снопи по всички краища на хармана, развързаха въжата им и почнаха да насаждат. Когато изпълних с ръкои целия харман, дядо впрегна воловете и потегли диканята. Глухо почна да пращи притиснатият от кремъците клас. На диканята, върху ниско трикрако столче, седна баба с една дълга вършина, подкани воловете да бързат по хладината и поде някаква проточена тъжна песен:

Дор две го птици кълвяха,
без криле още, без глави...

Гласът ѝ гасне в шума на диканята. Каят едри звезди. Млечният път блести. Аз пресякох хармана и почнах да се прозявам. Влязох в тъмната плевня, зарових се в горещата слама и заспах дълбок утринен сън. Никога не съм спал толкова сладко. Понесоха ме леки криле над купните, над пожънатите ниви, над хладните гори.

Събудих се късно. Слънцето е напекло целия харман. Харбухнала до гърди. Баба вече е слязла от диканята и намита края. Гони с метлата кокошките, пъди ги да не кълват оголеното зърно. На плета е кацнал зеленият гащат петел и пляска криле. Гребенът му пада върху окоето и му пречи да гледа. От градината прииждат на орляци врабчета, кацат край хармана, пъпрат в червеното жито и кълват – гушите им са пълни. Надолу към реката ромонят звънци. Дядо Проино кара стадото край гробището.

– Гу-гу! – обажда се гургулицата в зеления шумак. Тя е измътила три голокрили пилета. Я да ги видя! Влязох в градината, между сламените дядови кошери, пъргаво се метнах на старата круша, запретнах ръкав и бръкнах в дупката. Майката трепти с криле над главата ми, а в ръката ми едно голо топло пиленце жално записука.

– Ще ти го пусна пак в гнездото, не бой се! – викнах аз на птицата и внимателно върнах рожбата ѝ. Качих се на самия връх да видя снежните върхове на Балкана. Наместо далечината планина съзрях един голям чер облак, иде насам.

– Облак! – извиках към харманджиите.

– Олеле, ами ако завали и измокри хармана! – почва да се вайка баба. – тичай, чедо, за очилата ми, да го видя дъждовен ли е!

– Гласете таргите и греблата, че ще смятаме! – провикна се дядо Ангел.

Бърже прибрахме в плевнята едрата слама, лопатисахме, минахме още един път с диканята – да смажем останалите цели класове – и сме тохме зърното накуп.

– Хайде сега, дядовото момче, стягай си цървулките! Ще идеш да откараш на паша воловците. Те са морни и гладни. Хубаво да ги напасеш!

Додето баба загъне сиренето в зелен лопушен лист, додето натъкми хляба и спусне захлупците в торбата ми – аз се приготвих. Тръгнах след воловете. Най-напред ги смъкнах на реката – да се напият хубаво, – а сетне ги подкарах през стърнището към Белия камък. По витата манастирска пътека слязоха цяла тумба цигани, яхнали на магарета, пренасят в сандъци яйца от тузлушките села. Далечно на север се тъмнеят вековни гори. Там е Делиорман. А между хълмовете, потънали в шума и в прах, окъпани в пот, се гуши нашето село – Стражица. Като насън се чуват велките. Сякаш бръмчат пчели, сякаш пее вретено.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir_Ivanhoe, август, 2007 г.
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

Издание:

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9119>]